

Folketingets Forslag besværliggøres mere, end vi egentlig synes om — vi have kunnet følge det, men vi havde kunnet ønske Adgangen betydeligt mere liberal — saa maa vi beklage, at man nu skærper Bestemmelserne for Valgretsadgangen. Og det gør man aabenbart ved at stryge den mundtlige Henvendelse. Det vil navnlig for ældre Folk ude paa Landet, for gamle Mænd og gamle Koner, være en Vanskeliggørelse, at de skulle indsende en egenhændig, skriftlig Anmodning om at blive optagne paa Valglisten. — Ja, den ærede Ordfører (Moltesen) kan gerne ryste paa Hovedet; i saa Henseende tror jeg, jeg har mere Forstaaelse af, hvad saadanne ældre Folk ude paa Landet og i Købstæderne med synes om. Dette, at de med egen Haand skulle skrive en Anmodning, holde de ikke saa meget af. Det kan være ret besværligt for dem. Nej, at kunne gaa hen til Valgbestyrelsens Formand og mundtligt sige: Maa vi blive optagne paa Valglisten, er en stor Lettelse, og jeg beklager, at denne Lettelse er udgaaet.

Saa er der Bestemmelsen om, at Loven kun er midlertidig, varer 6 Aar. Det maa vi ligeledes beklage. Ganske vist anse vi ikke Forslaget, som det er vedtaget af Folketinget, for fuldt tilfredsstillende, men det var dog saadan, at vi kunde stemme for det. Det var nok i Virkeligheden et Stykke Kirkeforfatning, men den var dog af en anden Art, end Konservatismen her i Landet ønsker. Det var dog en Kirkeforfatning af forholdsvis frisindet Art, og naar den blev fastslaaet som permanent, som varig, havde man dog deri haft en vis Garanti for, at vi ikke senere hen kom længere ud i klerikal kirkeforfatningsmæssig Retning. Naar nu Loven gøres midlertidig, saa bliver det ganske tvivlsomt, hvad der skal følge efter. Der ligger deri ligesom en Antydning af, at dette er ikke noget endeligt, men at hele Spørgsmaalet skal tages op igen, at hele Kirkeforfatningsspørgsmaalet skal overvejes paa ny. Vi fra vor Side ønske ingen Kirkeforfatning i Kirkekommissionernes, Højgejstlighedens, Konservatismens Forstand. Vi ønske Indflydelse for Menigheden, det er noget helt andet, en demokratisk Kirkeforfatning. Vi ønske derfor heller ikke nogen som helst Antydning af, at Spørgsmaalet ikke endeligt løses ved denne Lov.

Men dertil kommer en Ting, som vi lægge den største Vægt paa, og det er dette, at naar denne Lov gaar igennem, forsvinder jo den forrige Kultusministers Cirkulære. Men dette Cirkulære rummer

mange Fordele demokratisk set. Det har overmaade liberale Valgretsbestingelser, og det aabner Sognebeboerne Adgang til Indflydelse paa Præsteembedernes Besættelse netop i det Øjeblik, Præsteembedet er ledigt, og giver dem fuld Indflydelse. Gaar nu denne Lov igennem i den ene eller den anden Skikkelse, forsvinder dette Cirkulære, men naar saa Loven ophører at eksistere efter 6 Aars Forløb, er ogsaa Cirkulæret forsvundet, og saa vide vi ikke, om vi til den Tid have en Kultusminister, der er lige saa frisindet og lige saa dristig som han, vi havde i Fjor. Det vide vi ingenting om. Derfor forekommer det os, at dette, at gøre Loven midlertidig, er et meget betydningsfuldt Tilbageskridt, som vi ikke kunne deltage i.

Endelig er der den femte Ændring, Forslaget om at bevilge, ganske vist midlertidigt, 25,000 Kr. til forøgede Lønninger til de daarligst-lønnede Præster. Her til kunne vi slet ikke gaa med. Selv om der maaske havde været nogen Mulighed for, at man ved videre Forhandling om de andre Punkter kunde være kommet i alt Fald et Stykke videre mod Enighed, end vi ere komne — vi vide jo ikke, hvordan det vilde have formet sig —, saa vilde Opretholdelsen af Forslaget om disse 25,000 Kr. for os være en afgørende Hindring for at stemme for Loven. Det er nemlig for os ikke alene et Spørgsmaal om 25,000 Kr., skønt 25,000 Kr. jo ikke er faa Penge i disse Tider, hvor der tales om Sparsommelighed fra alle Sider og hver Dag, men hvor de, der prædike Sparsommelighed allerstærkest, ere saa tilbøjelige til at glemme Sparsommeligheden, naar det kommer til Stykket, naar den berører et eller andet, der interesserer dem. Men naar man paa Grund af den finansielle Situation, hvori vi for Øjeblikket befinde os, har strøget nogle faa Tusind Kr. til oplysende Foredrag, har strøget Bevillingen til Folkeuniversitetsforeningerne og har gjort det for at spare, ville de Herrer forstaa, at vi ikke kunne stemme for et betydeligt større Beløb til Præstelønningerne. De ville indse det fuldkommen umulige for os deri. De ville indse, at her maa vi sige: non possumus — vi kunne ikke. Det vilde være i den Grad i Strid med vore Følelser, det vilde være i den Grad et Slag i Ansigtet paa hele vor Opfattelse, hvis de vilde kræve en saadan Indrømmelse af os for at faa Loven gennemført. De maatte sige til sig selv, naar de tænke over Sagen, at de kræve det umulige. Vi Socialdemokrater kunne ikke, ud